LIETUVOS BANKO TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO DIREKTORIUS

SPRENDIMAS DĖL X. X. IR *SWEDBANK P&C INSURANCE AS* GINČO NAGRINĖJIMO

2026-06-03 Nr. 429-183
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir *Swedbank P&C Insurance AS*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2025 m. gegužės 19 d. tarp draudiko ir pareiškėjo buvo sudaryta Gyventojų turto draudimo sutartis Nr. (duomenys neskelbtini) (toliau – Draudimo sutartis), kuria draudiko parengtų Gyventojų turto draudimo taisyklių Nr. 0424[1] (toliau – Taisyklės) pagrindu nuo 2025 m. birželio 26 d. iki 2026 m. birželio 25 d. buvo apdraustas butas, esantis adresu: (duomenys neskelbtini), namų turtas ir pareiškėjo civilinė atsakomybė.

Pareiškėjas pateikė pranešimą draudikui apie 2025 m. spalio 22 d. apdraustam turtui padarytą žalą, nurodydamas: „Buto lubų, sienų ir gipsinių apvadų įtrūkimai ir įskilimai. Šiaulių energija, vykdydama vamzdynų keitimo darbus ir ardydama dangą kieme, sukėlė mechaninius įtrūkimus nuo didelių vibracijų ir technikos naudojimo“ (toliau – Įvykis). Gavęs pranešimą, draudikas pradėjo žalos administravimo procedūrą.

Draudiko atstovė UAB „Smart claims“ atliko turto apžiūrą ir surašė 2025 m. spalio 28 d. Turto apžiūros aktą, jame užfiksavo buto vidinių sienų ir lubų gipso apvadų įtrūkimus.

UAB „Smart claims“ kreipėsi į AB „Šiaulių energija“ dėl informacijos gavimo. AB „Šiaulių energija“ 2025 m. spalio 29 d. raštu „Dėl informacijos pateikimo“ nurodė, kad atliko sugadinto turto apžiūrą ir nustatė, kad „pastato patalpų vidinių sienų būklė neturi fizinio ryšio su šilumos perdavimo tinklų rekonstravimu“, todėl bendrovė nurodė nesanti atsakinga už pareiškėjo pastebėtų jam priklausančio turto defektų atsiradimą.

UAB „Smart claims“ parengė 2025 m. lapkričio 4 d. „Nuostolių priežasties nekilnojamam turtui vertinimą“, kuriame nurodė, kad „buto lubų, lubinių dekoratyvinių gipsinių elementų ir sienų defektų – įtrūkimų, atsiradimo priežastis yra statinio konstrukcijų ar jo dalių judėjimas / poslinkis vienas kito atžvilgiu ir / ar natūralus temperatūrinis / drėgmės svyravimas, t. y. fizinis nusidėvėjimas.“

Draudikas, remdamasis surinktais duomenimis, 2025 m. lapkričio 17 d. priėmė sprendimą Įvykį pripažinti nedraudžiamuoju.

Pareiškėjui pateikus pretenziją, draudikas pakartotinai įvertino Įvykio aplinkybes ir priėmė sprendimą Įvykį pripažinti draudžiamuoju. Draudiko pavedimu UAB „Smart claims“ 2025 m. lapkričio 28 d. informavo pareiškėją, kad apskaičiuota dėl Įvykio mokėtina draudimo išmoka sudaro 2 652,74 Eur.

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko apskaičiuota draudimo išmokos suma, 2025 m. lapkričio 28 d. pateikė draudikui pretenziją. Kartu su pretenzija pareiškėjas draudikui pateikė 2025 m. lapkričio 19 d. (duomenys neskelbtini) Vertinimo aktą (toliau – Vertinimo aktas) ir reikalavo dėl Įvykio patirtą žalą atlyginti, vadovaujantis Vertinimo akte nurodytais skaičiavimais. Pareiškėjas kėlė draudikui reikalavimą išmokėti 14 675,34 Eur draudimo išmoką, atlyginančią dėl Įvykio patirtą žalą, nurodydamas, kad sugadintus lubų apvadus yra būtina keisti naujais, o ne remontuoti.

Tarp šalių kilus ginčui dėl pareiškėjo patirto nuostolio dydžio nustatymo, draudikas

[1] Galioja nuo 2024 m. balandžio 11 d.

kreipėsi į nepriklausomą teismo ekspertą dėl ekspertizės atlikimo. Ekspertas X. X. parengė 2026 m. sausio 2 d. Žalos atstatymo metodo ir kaštų nustatymo ataskaitą Nr. (duomenys neskelbtini) (toliau – Eksperto išvada), joje nurodė, kad lubų apvadų remontas yra galimas. Draudikas, remdamasis Eksperto išvada, 2026 m. sausio 7 d. informavo pareiškėją, kad atlygins įtrūkusių sienų ir lubų apvadų remonto išlaidas, o apskaičiuota galutinė draudimo išmokos suma sudaro 2 876,11 Eur.

Pareiškėjas, nesutikdamas su sprendimu, draudikui pateiktose pretenzijose ir kreipimesi į Lietuvos banką kėlė reikalavimą įpareigoti draudiką išmokėti 14 675,34 Eur draudimo išmoką, atlyginančią dėl Įvykio patirtą žalą, ir atlyginti 2 420 Eur išlaidas už eksperto paslaugas bei 120 Eur išlaidas už pretenzijos draudikui parengimą. Pareiškėjo teigimu, draudikas tinkamai neištyrė Įvykio, nepagrįstai nesivadovavo Vertinimo akte nurodytais duomenimis, todėl priėmė nepagrįstą sprendimą. Pareiškėjas, remdamasis Vertinimo aktu, nurodė, kad draudikas nepagrįstai vertino išlaidas, reikalingas lubų apvadų remontui, nors yra reikalingas lubų apvadų keitimas naujais, todėl, pasak pareiškėjo, draudikas netinkamai nustatė mokėtinos draudimo išmokos dydį.

Lietuvos banke buvo gautas draudiko atsiliepimas. Draudikas paaiškino, kad, vadovaujantis Taisyklių nuostatomis, draudikas atlygina dėl turto sugadinimo kilusią žalą, tačiau draudimo išmoka negali būti skirta pagerinti nukentėjusiojo turto būklę, o turi tik atkurti turtą į tokią būklę, kokia buvo iki Įvykio. Draudikas taip pat nurodė, kad, pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.38 straipsnio 3 dalį, prievolės turi būti vykdomos vadovaujantis ekonomiškumo principu. Draudikas paaiškino, kad žalos administravimo metu surinkti duomenys ir Eksperto išvada pagrindžia, jog sugadinti lubų apvadai gali būti remontuojami, todėl draudikas neturi pagrindo atlyginti pareiškėjui lubų apvadų keitimo naujais išlaidų. Pasak draudiko, priešingu atveju nustatytas žalos dydis viršytų tikruosius pareiškėjo patirtus nuostolius ir būtų pažeistas prievolių vykdymo ekonomiškumo principas.

Draudiko teigimu, Vertinimo akte nurodyti duomenys yra neišsamūs, Vertinimo aktą rengęs ekspertas į jam užduotus klausimus išsamių atsakymų ir visos prašomos informacijos taip pat nepateikė, todėl draudikas, priimdamas sprendimą, Vertinimo akte nurodytus duomenis vertino kritiškai.

Draudikas pabrėžė, kad pareiškėjas, neleisdamas pakartotinai apžiūrėti sugadintą turtą, pažeidė šalių bendradarbiavimo ir kooperavimosi vykdant sutartį principą, dėl to buvo apsunkintas dėl Įvykio pareiškėjo patirtos žalos dydžio nustatymas.

Draudikas nurodė, kad, vadovaujantis Taisyklių nuostatomis, pareiškėjo iniciatyva užsakytos ekspertizės atlikimo ir pretenzijos parengimo išlaidos nėra atlyginamos.

Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis, draudikas pabrėžė, kad neturi pagrindo tenkinti pareiškėjo reikalavimo.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudimo išmokos dydžio.

Siekiant išnagrinėti tarp šalių kilusį ginčą, būtina įvertinti administruojant žalą nustatytas Įvykio aplinkybes ir nustatyti, ar pagal šalių sudarytos Draudimo sutarties sąlygas draudikas: 1) tinkamai nustatė draudimo išmokos dydį ir 2) pagrįstai atsisakė atlyginti išlaidas už ekspertizės atlikimą ir pretenzijos draudikui parengimą.

CK 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis.

CK 6.156 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas sutarčių laisvės principas leidžia sutarties šalims

laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei tai neprieštarauja teisės aktams. Teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią (CK 6.189 straipsnio 1 dalis).

Šalių sudaryta draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis CK 6.156 straipsnio 1 dalimi, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Lietuvos kasacinis teismas savo praktikoje yra ne kartą konstatavęs, kad draudimo sutartimi draudimo objektui suteikiama apsauga nėra absoliuti. Prisiimdamas draudimo riziką, draudikas nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas ir sąlygas. Draudimo apsauga ir jos teikimo sąlygos nustatomos tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, tiek draudimo liudijime aptartose individualiosiose sąlygose[2].

Draudimo apsaugos apimtį lemia draudimo objektas, draudžiamųjų įvykių, nedraudžiamųjų įvykių sąrašas ir kitos draudimo sutarties sąlygos, nustatančios draudimo sutarties šalių įsipareigojimų turinį, kuris leidžia spręsti apie draudiko prisiimtos draudimo rizikos laipsnį[3]. Taigi, draudiko prievolės išmokėti draudimo išmoką pagal įstatymuose nustatytą teisinį reglamentavimą ir draudimo sutartį atsiradimas siejamas su draudžiamojo įvykio fakto nustatymu (CK 6.987 straipsnis)[4].

Draudžiamasis įvykis – tai draudimo sutartyje nurodytas atsitikimas, kuriam įvykus draudikas privalo mokėti draudimo išmoką. Teisine prasme draudžiamasis įvykis yra juridinis faktas, t. y. realaus gyvenimo reiškinys, su kuriuo įstatymas sieja teisinius padarinius, konkrečiai – draudiko pareigą išmokėti draudimo išmoką[5].

Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 98 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad draudikas privalo tirti aplinkybes, būtinas draudžiamojo įvykio faktui, pasekmėms ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti, dėdamas reikiamas pastangas.

1. Dėl nustatyto draudimo išmokos dydžio pagrįstumo

Iš bylos duomenų nustatyta, kad tarp šalių nėra ginčo dėl to, jog pagal šalių sudarytą Draudimo sutartį Įvykis yra laikytinas draudžiamuoju. Tarp šalių taip pat nėra ginčo dėl turto sugadinimo pobūdžio, t. y. kad Įvykio metu įskilo sienos ir lubų gipso apvadai. Ginčas tarp šalių kilo draudikui priėmus sprendimą atlyginti pareiškėjui sienų ir lubų apvadų remonto išlaidas, nors pareiškėjas reikalavo, kad draudikas mokėtų draudimo išmoką, atlyginančią lubų apvadų keitimo naujais kainą.

Draudimo įstatymo 105 straipsnyje nustatyta, kad turto draudimo sutartyse draudimo išmokos dydis yra lygus dėl draudžiamojo įvykio patirtų draudėjo, apdraustojo ar naudos gavėjo nuostolių ir (ar) kitų išlaidų (draudimo intereso) dydžiui, jei šalių susitarimu nenustatyta, kad draudikas privalo atlyginti tik dalį nuostolių (kitų išlaidų).

Taisyklių dalyje „Draudimo išmoka" nurodyta, kad statiniui padaryta žala atlyginama atkūrimo verte. Vadovaudamasis Taisyklėmis, draudikas atlygina išlaidas, reikalingas „statinio atkūrimui iki buvusios formos, kad jis galėtų atlikti savo ankstesnes funkcijas ir būtų tokios kokybės, kokia buvo iki draudžiamojo įvykio".

Taigi, kai pastatai (pastatų elementai), apdrausti atkūrimo verte, dėl draudžiamojo įvykio yra sugadinti, nuostoliu laikoma šio turto remonto kaina. Nuostoliu laikomos tik remonto išlaidos, būtinos sugadintam turtui atkurti iki buvusios prieš pat įvykį būklės, neviršijančios to turto atkūrimo vertės, buvusios prieš pat draudžiamąjį įvykį.

Iš bylos duomenų matyti, kad, tarp šalių kilus ginčui dėl pareiškėjo patirtos žalos dydžio nustatymo, draudikas, siekdamas tinkamai ištirti Įvykį ir objektyviai įvertinti pareiškėjo patirtos žalos dydį, kreipėsi į ekspertą X. X. dėl nepriklausomos ekspertizės atlikimo.

Iš bylos duomenų nustatyta[6], kad draudikas informavo pareiškėją apie sprendimą atlikti nepriklausomą ekspertizę ir paprašė leisti dar kartą apžiūrėti sugadintą turtą. Vis dėlto pareiškėjas ekspertui nesuteikė galimybės turtą apžiūrėti[7].

Kasacinis teismas yra ne kartą pažymėjęs, kad draudimo sutartis yra fiduciarinio pobūdžio, t. y. grindžiama šalių didžiausio tarpusavio pasitikėjimo principu. Draudimo

[2] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-283-695/2015 ir kt.
[3] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2007.
[4] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. balandžio 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013.
[5] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-316/2013.
[6] Patvirtina byloje esantys draudiko elektroniniai laiškai pareiškėjui.
[7] Patvirtina byloje esantys pareiškėjo elektroniniai laiškai draudikui.

teisiniuose santykiuose šalių bendradarbiavimo principas yra svarbus, nes šių santykių ypatumai lemia dalyvių pareigą glaudžiai kooperuotis ir bendradarbiauti, padėti įgyvendinti viena kitai savo teises ir vykdyti pareigas. Bendradarbiavimo principas ypač svarbus žalos administravimo procese, draudikui siekiant priimti įrodymais ir teisės aktais pagrįstą sprendimą dėl įvykio pripažinimo draudžiamuoju ir draudimo išmokos, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis[8].

Įvertinus tai, kas pirmiau nurodyta, sutiktina su draudiko pozicija, kad pareiškėjas pažeidė Draudimo sutarties šalių pareigą[9] bendradarbiauti nustatant Įvykio aplinkybes. Vertintina, kad pareiškėjas savo veiksmais apsunkino objektyvų pareiškėjo patirtos žalos dydžio nustatymą.

Pareiškėjui nesuteikus galimybės atlikti pakartotinę sugadinto turto apžiūrą, ekspertas X. X., remdamasis draudiko turima informacija ir ankstesnės apžiūros duomenimis, parengė Eksperto išvadą, kurioje nurodė: „Gipso karnizų montavimo technologijose numatyta, kad karnizų sandūros tarpusavyje, vidiniai ir išoriniai kampai, taip pat prieglaudos prie sienų ir lubų yra glaistomos ir dažomos, siekiant vientisos apdailos. Šios vietos nėra paliekamos konstrukciškai atviros ir nėra formuojamos kaip deformacinės siūlės. Atsižvelgiant į tai, įtrūkimai, atsirandantys tose pačiose – jau buvusiose apdailintose – gipso karnizų sandūrų, kampų ar prieglaudų vietose, technologiškai turi būti remontuojami analogiškai jų pirminiam įrengimui, t. y. rievėjama, gruntuojama, užtaisoma gipsiniais glaistymo mišiniais, išlyginama iki vientiso paviršiaus, atstatant dažytą apdailos sluoksnį. Kitų vietų plauko storio įtrūkiai karnizuose remontuotini analogiškai gipsinėmis medžiagomis."

Taigi, ekspertas nustatė, kad sugadinti lubų apvadai, įvertinus jų sugadinimų pobūdį, gali būti remontuojami, tad nėra būtina juos keisti naujais tam, kad apvadų būklė būtų atkurta į būklę, buvusią iki Įvykio.

Eksperto išvadoje taip pat nurodyta: „Buto <...> patalpose 64-1, 64-3, 64-5, 64-6 esančių įtrūkių karnizuose ir sienose ištaisymo kaštai, pagal 2025-10-28 apžiūros duomenis, sudaro: 3 054,04 Eur su PVM." Draudikas, remdamasis eksperto atliktais skaičiavimais, pagal Draudimo sutartį taikytinos besąlyginės išskaitos (120 Eur) ir išskaitos dėl nusidėvėjimo (57,93 Eur) dydžiais, nustatė, kad pareiškėjui dėl Įvykio mokėtina draudimo išmoka sudaro 2 876,11 Eur.

Nors pareiškėjas savo reikalavimą draudikui dėl 14 675,34 Eur draudimo išmokos mokėjimo grindė pareiškėjo iniciatyva parengtu Vertinimo aktu, sutiktina su draudiko pozicija, kad Vertinimo akte nurodyti duomenys nepagrindžia pareiškėjo pozicijos dėl būtinybės lubų apvadus keisti naujais ir draudimo išmoką nustatyti, remiantis apvadų keitimo naujais, o ne jų remonto, kaina.

Iš bylos duomenų matyti, kad, rengiant Vertinimo aktą, buvo ištirtos tik galimos turto sugadinimo priežastys ir konstatuota, jog „defektams pašalinti reikia atlikti darbų už 14 675,34 Eur". Vertinimo akte pateikiama tik sąmata, tačiau nėra pateikta ekspertinių išvadų dėl to, kodėl lubų apvadai turi būti keičiami naujais, ar argumentų, kurie pagrįstų, jog lubų apvadų remontas objektyviai nėra galimas. Šios aplinkybės Vertinimo akte apskritai nebuvo vertinamos.

Bylos duomenys pagrindžia, kad draudikas, siekdamas gauti detalesnę informaciją dėl pareiškėjo pateikto Vertinimo akto ir jame nurodytų duomenų, susisiekė[10] su Vertinimo aktą rengusiu ekspertu X. X. dėl papildomos informacijos gavimo. Iš byloje esančių duomenų matyti, kad ekspertas X. X. nepateikė išsamių atsakymų į draudiko užduotus klausimus bei visos draudiko prašytos informacijos. Atsakydamas į draudiko klausimą dėl lubų apvadų remonto, ekspertas X. X. draudikui nurodė, jog „apvadų remontas neįmanomas dėl darbų sudėtingumo ir dėl to, kad klijuojant stiklo audinį pasikeis apvadų storiai." [11]

Vis dėlto draudikas pažymėjo, kad eksperto X. X. atlikta išsami ekspertizė Vertinimo aktą rengusio eksperto teiginį, jog lubų apvadų remontas neįmanomas, paneigia. Draudikas atkreipė dėmesį į tai, kad Eksperto išvadoje nurodyta: „Apžvelgtose gipso karnizų montavimo technologijose numatyta, kad karnizų sandūros tarpusavyje, vidiniai ir išoriniai kampai, taip pat prieglaudos prie sienų ir lubų yra glaistomos ir dažomos, siekiant vientisos apdailos.

---

[8] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. sausio 31 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-16/2011.

[9] CK 6.200 straipsnio 2 dalyje nustatyta pareiga šalims vykdant sutartį bendradarbiauti ir kooperuotis. Taisyklėse nustatyta, kad nutikus įvykiui, draudiko ekspertams arba draudiko įgaliotiems draudimo ekspertams suteikiama teisė atlikti vertinimą draudimo vietoje, siekiant nustatyti įvykio priežastis bei žalos dydį, o draudėjas turi imtis visų įmanomų priemonių, kad sumažintų žalą, išvengtų papildomos žalos, padėtų nustatyti įvykio aplinkybes ir priežastis, nuostolio dydį, jį sukėlusius asmenis ir liudininkus.

[10] Patvirtina byloje esantys draudiko elektroniniai laiškai ekspertui X. X.

[11] Patvirtina 2025 m. gruodžio 12 d. Vertinimo aktą rengusio eksperto X. X. elektroninis laiškas draudikui.

Atsižvelgiant į tai, įtrūkimai, atsirandantys tose pačiose vietose <...> technologiškai turi būti remontuojami analogiškai jų pirminiam įrengimui <...>. Kitų vietų plauko storio įtrūkiai karnizuose remontuotini analogiškai gipsinėmis medžiagomis.“ Taigi, ekspertas, atlikęs išsamų tyrimą, susijusį su gipso „karnizų“ montavimo technologija, pateikė argumentuotą išvadą, kad lubų gipso apvadai yra remontuotini, jų remontas yra įmanomas ir tai yra taikytina praktika.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotoje teisės aiškinimo ir taikymo praktikoje konstatuojama, kad konkretūs faktiniai duomenys, gauti ekspertinio tyrimo metu, gali būti atmesti kaip įrodymai, jei manoma, kad jie nepagrįsti, nepatikimi ar turi kitokių trūkumų. Kritiškai vertinti eksperto išvadą ar jos dalį galima tada, kai ekspertizės turinys prieštaringas, išvados neišplaukia iš tyrimo eigos, išvada pateikta neatlikus tyrimo arba jis atliktas neišsamiai ir kitais panašiais atvejais, kai kyla pagrįstų abejonių dėl ekspertinio tyrimo eigos ir rezultatų. Eksperto išvada pripažįstama pakankamu įrodymu, jeigu šios išvados duomenys yra nuoseklūs ir išsamūs, taip pat jei eksperto išvada neprieštarauja faktiniams duomenims, gautiems iš tos pačios rūšies ar skirtingų įrodinėjimo priemonių. Eksperto išvada laikoma pagrįsta, jeigu, įvertinus ginčo šalių pateiktų įrodymų visumą, eksperto išvados duomenys leidžia daryti pagrįstą išvadą apie įrodinėjamų faktinių aplinkybių buvimą ar nebuvimą[12].

Lietuvos banko vertinimu, pareiškėjo iniciatyva parengtas Vertinimo aktas nėra išsamus, nuoseklus, jame nėra atsakyta į ginčui išspręsti reikšmingus klausimus (dėl lubų apvadų remonto būdo parinkimo, šio būdo mokslinio (techninio) pagrindimo, būtinybės atlikti ne remontą, o lubų apvadų keitimą naujais). Kartu pažymėtina, kad Vertinimo akte ne tik nepasisakyta dėl lubų apvadų remonto galimybių ir kodėl prioritetas teikiamas lubų apvadų keitimui naujais, tačiau taip pat nėra paaiškinta, kokiais duomenimis remiantis buvo sudaryta Vertinimo akte nurodyta sąmata, bei nepasisakyta dėl jos pagrįstumo. Kaip minėta, į draudiko užduotus klausimus Vertinimo aktą rengęs ekspertas taip pat nepateikė išsamių atsakymų. Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, darytina išvada, kad Vertinimo aktas, kaip įrodymas, kad lubų apvadus būtina keisti naujais, o draudimo išmoka turi būti apskaičiuota, remiantis lubų apvadų keitimo naujais (o ne remonto) kaina, šio konkretaus ginčo atveju vertintinas kritiškai. Analogiškai vertintini ir papildomi, bendro pobūdžio eksperto X. X. paaiškinimai, nepagrįsti jokiais konkrečiais duomenimis ir aktualių aplinkybių analize.

Įvertinus Eksperto išvadą, jos mokslinį pagrindimą, pateikiamus pavyzdžius, ištirtus ir aprašytus lubų apvadų remonto būdus ir kitus Eksperto išvadoje nurodytus duomenis, konstatuotina, kad Eksperto išvados turinys yra nuoseklus, tyrimo išvada pateikta atlikus išsamų tyrimą ir išplaukia iš tyrimo eigos, Eksperto išvadoje yra atsakoma į ginčui išspręsti aktualius klausimus. Lietuvos bankui nėra pateikta jokių Eksperto išvadoje nurodytoms aplinkybėms prieštaraujančių objektyvių duomenų ir juos pagrindžiančių įrodymų, išvados duomenys yra išsamūs, nuoseklūs, nekelia pagrįstų abejonių, dėl šios priežasties Lietuvos bankas neturi pagrindo nesivadovauti Eksperto išvadoje nurodytais duomenimis ir išvadomis.

Lietuvos banko vertinimu, draudiko pateikti išsamūs paaiškinimai, Eksperto išvada ir kiti byloje esantys duomenys šiuo konkrečiu atveju yra pakankami įrodymai, kurie pagrindžia, kad pareiškėjo turtas gali būti atkurtas į iki Įvykio buvusią būklę atliekant lubų apvadų remontą, o ne keitimą naujais. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad draudikas, vadovaudamasis Eksperto išvadoje pateikiamais skaičiavimais dėl įtrūkusių sienų ir lubų apvadų remonto kainos, tinkamai nustatė pareiškėjui draudimo išmokos dydį, kuris sudaro 2 876,11 Eur.

2. Dėl pareiškėjo patirtų išlaidų už Vertinimo akto ir pretenzijos draudikui rengimą

Pareiškėjas kelia draudikui reikalavimą atlyginti pareiškėjo patirtas 2 420 Eur išlaidas už Vertinimo akto rengimą ir 120 Eur išlaidas už pretenzijos draudikui parengimą.

Taisyklių dalyje „Papildomos atlygintinos išlaidos“ nustatyta, kad draudikas atlygina žalos priežasties ir nuostolių dydžio nustatymo išlaidas, tačiau neatlygina draudėjo iniciatyva užsakytos papildomos ekspertizės išlaidų.

Taisyklių dalyje „Žalos atlyginimo principai“ nustatyta, kad, kilus ginčui dėl draudiko pareigos atlyginti nuostolius ar jų dydžio, šalys gali raštu susitarti dėl eksperto paskyrimo ekspertizei atlikti. Eksperto paskyrimą pasiūliusi šalis padengia ekspertizės atlikimo išlaidas, nebent raštu susitariama kitaip.

Taigi, Draudimo sutartimi šalys susitarė, kad draudikas neatlygina draudėjo iniciatyva parengtos ekspertizės išlaidų, jeigu raštu nebuvo susitarta kitaip.

[12] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. birželio 17 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-386-469/2015.

Iš pareiškėjo pateiktų duomenų matyti, kad 1 200 Eur avansą už Vertinimo akto parengimą pareiškėjas sumokėjo 2025 m. spalio 28 d., t. y. tą pačią dieną, kai draudiko atstovas UAB „Smart claims" atliko turto apžiūrą. Iš bylos duomenų matyti, kad nurodytą dieną draudikas dar nebuvo priėmęs sprendimo žalos byloje, o siekė surinkti duomenis žalos dydžiui nustatyti, todėl darytina pagrįsta išvada, kad dėl Vertinimo akto parengimo pareiškėjas kreipėsi savo iniciatyva, nesulaukęs draudiko sprendimo ir dar nesant ginčo tarp šalių. Byloje taip pat nėra įrodymų, pagrindžiančių, kad šalys raštu susitarė, jog draudikas atlygins pareiškėjo iniciatyva užsakytos ekspertizės išlaidas.

Atsižvelgiant į tai, kas pirmiau nurodyta, laikytina, kad draudikas pagrįstai, vadovaudamasis Taisyklių nuostatomis, atsisakė atlyginti pareiškėjo patirtas 2 420 Eur išlaidas už Vertinimo akto rengimą.

Taisyklių dalyje „Ką apima statinių ir namų turto draudimo apsauga?" nustatyta, kad draudikas neatlygina negautų pajamų, finansinių įsipareigojimų, neturtinės (moralinės) žalos, sentimentalios vertės ar kitų išlaidų, dėl kurių atlyginimo šalys nesusitarė.

Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, sutiktina su draudiko pozicija, kad, vadovaujantis Draudimo sutarties sąlygomis, draudikas nėra įpareigotas atlyginti pretenzijos draudikui parengimo ar kitų išlaidų, dėl kurių atlyginimo šalys nėra susitarusios.

Įvertinus byloje esančius duomenis, darytina išvada, kad draudikas pagrįstai, vadovaudamasis Taisyklių nuostatomis, atsisakė atlyginti pareiškėjo patirtas 120 Eur išlaidas už pretenzijos draudikui parengimą.

Kaip minėta, Draudimo įstatymo 98 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad draudikas privalo tirti aplinkybes, būtinas draudžiamojo įvykio faktui, pasekmėms ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti, dėdamas reikiamas pastangas.

Lietuvos banko vertinimu, byloje esančių įrodymų visuma pagrindžia, kad draudikas dėjo pakankamas pastangas tam, kad ištirtų Įvykio aplinkybes ir objektyviai nustatytų pareiškėjo dėl Įvykio patirtos žalos dydį.

Vadovaujantis Lietuvos bankui pateiktų įrodymų visuma bei Draudimo sutarties šalių sutartomis sąlygomis, darytina išvada, kad draudikas tinkamai nustatė pareiškėjui dėl Įvykio mokėtinos draudimo išmokos dydį ir pagrįstai atsisakė atlyginti pareiškėjo patirtas išlaidas už Vertinimo akto ir pretenzijos draudikui rengimą.

Atsižvelgiant į nustatytas aplinkybes, pareiškėjo reikalavimai atmestini kaip nepagrįsti.

Šiame sprendime dėl esminių šalių išdėstytų argumentų ir nurodytų aplinkybių pasisakyta. Kiti šalių argumentai ir (arba) nurodytos aplinkybės neturi esminės reikšmės Lietuvos banko sprendimo teisėtumui ir pagrįstumui, todėl dėl jų Lietuvos bankas plačiau nepasisako. Lietuvos banko pareiga priimti motyvuotą sprendimą neturėtų būti suprantama kaip reikalavimas detaliai atsakyti į kiekvieną šalių argumentą ir (arba) teiginį[13].

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo" 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimus.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius Arūnas Raišutis

[13] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. spalio 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-382/2010; 2010 m. gruodžio 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2010 ir kt.